

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 60 coroane. — Pe șase luni 30 coroane. — Pe trei luni 15 coroane.
Ziarul apare Marțea, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

== Prețul inserțiunilor, după învoială ==

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 7012 Școl.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale.

Una dintre problemele cele mai grele și mai complicate, care așteaptă rezolvare grabnică este chestiunea învățământului primar. Nizuința noastră trebuie să fie, ca pe întinsul României mari să nu mai existe sat sau cătun românesc, lipsit de binefacerile școlii primare. Prin educația și instrucțiunea din școala primară se fundamentează caracterele cetățenilor, dela curățenia cărora depinde trăinicia și înflorirea statului. La munca aceasta uriașă trebuie angajate toate energiile neamului. Intre aceste la locul prim este biserica ortodoxă română și preoțimea ei, care până în zilele luminoase de acum a fost cel mai de seamă factor întru apărarea conștiinței naționale a poporului românesc.

Ne pare nespuse de bine când stăpânirea lumescă de azi apreciând rolul cultural important al bisericii noastre în trecut, apelează din nou la sprijinul acesteia. Sprijinul cerut îl oferim întreg și cu dragă inimă.

Resortul de culte și instrucțiune publică prin cercetarea din 8 Septemvrie a. c. st. n. Nr. 12874/1919 ne scrie, că din lipsă de «învățători, foarte multe școli primare vor trebui să steie închise. Pentru a evita această calamitate ar putea fi aplicați ca învățători provizori preoții, cari au primit în seminarii cunoștințe de pedagogie, și ca directori școlari și educatori ai poporului sunt cei mai apropiați de cariera învățătorescă». Ca și în trecut în asemenea cazuri, și de astădată apelăm la preoții noștri și îi poftim să îmbrățișeze chestiunea învățământului primar cu toată însuflețirea izvorâtă din dragostea de neam. Dacă în trecut munca preoțimii noastre în această direcție n'a fost în mod cuviincios remunerată, cauza este a se căuta în lipsa mijloacelor; de astădată resortul de culte și instrucțiune publică acelor preoți, cari iau asupra lor sarcina de a prevedea instrucțiunea școlară în mod sistematic, le pune în vedere salariul fundamental al unui învățător începător, adică 2400 coroane anual, împreună cu acele adausuri de războiu, pe cari în calitate de preoți nu le primesc.

Preoții, cari iau asupra lor această însărcinare, în activitatea lor de învățători vor fi supravegheați și controlați din partea organelor de control ale confesiunii și ale statului.

Indrumăm deci oficiile protopresbiterale, ca în posturile vacante să se propună spre instituire numai preoți capabili,

cari înainte vor promite sărbătorește, că-și vor îndeplini conștient și cu zel activitatea lor de învățători. Altcum nu se ajunge rezultatul intenționat. Față cu preoții neglijenți se va purcede conform normelor disciplinare în vigoare.

Sibiu, din ședința consistorului arhiepiscopozan, ca senat școlar, ținută la 7/20 Septemvrie 1919.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
arhim. vicar arhiepiscopoz.

Dr. Nicolae Regman m. p.,
secretar cons. subst.

Unificarea organizației noastre bisericesti

De: Dr. Gheorghe Comșa.

Numai sub raportul administrației școlare ne întrece însă biserica sârbească, fiindcă senatul nostru școlar în cadrele Consistorului nu are organism perfect și personal suficient, câtă vreme la sârbi comisiunea școlară are 15 membri și funcționează independent de Consistor.

Organizația Congresuală încă arată deosebiri. Biserica sârbească are o împărțire mai rațională a muncii. La noi are Congresul organul său executiv în Consistorul mitropolitan, însă senatele nu au organism complet, mai ales personal. Chestiile școlare nu au conducere centrală unitară ca la sârbi, unde consiliul școlar național are cuvântul ultim cu putere decisivă. Consistorul nostru mitropolitan va trebui deci să aibă în viitor asesori referenți cu posturi sistemizate, căci nu este suficientă funcția secretarului mitropolitan. Congresul bisericesc al sârbilor are numai 75 deputați. Normativul congresual sârbească a fost alcătuit numai în anul 1875. Congresul are numai 25 deputați din cler aleși de cler cu concursul covârșitor al mirenilor, cari se recrutează din elementele cele mai radicale, foarte puțin chemate a reprezenta interesele bisericii¹.

Alegerea protopopilor în biserica sârbească se face așa, că Consistorul publică concurs. Conspectul reflectanților se trimite apoi comunei bisericesti, în care cel ales va funcționa și ca paroh. Comuna aceasta va avea cu o terțialitate mai multe voturi decât comunele celelalte din protopresbiterat. Ușor se poate întâmpla ca astfel comuna centrală să majorizeze pe celelalte. Dacă un candidat are $\frac{2}{3}$ părți ale voturilor date, numai acesta se propune Consistorului spre întărire. Consis-

torul deci rămâne oare-cum în situația de a decide, asupra unui număr mai restrâns de persoane. Avem prin urmare de-a face cu alegere legată de candidarea Consistorului, întrucât este o dispoziție, conform căreia Consistorul are dreptul să candideze pe cine vrea dintre reflectanți și numai asupra aceluia se pot da voturi la alegere.

Altcum e la noi. Trebuie să se prezinte Consistorului spre întărire, trei candidați, cari au întrunit mai multe voturi. Statutul organic nu prevede aceasta în mod obligator, însă Congresul național-bisericesc din anul 1881 sub numărul protocolar 186 p. 4 și 5 dispun apriat, că la denumire numai acele trei persoane se pot considera, cari au obținut mai multe voturi în sinodul protopopesc. Dacă voturile s'au dat numai unui candidat ori se împart numai între doi, Consistorul are latitudinea de a întări pe cel ales, respective pe unul din cei doi, sau a ordona alegere nouă cu nou concurs.

Pentru cazul că alegerea ar avea acelaș rezultat, Consistorul e dator să întărească pe unicul ales, respective pe unul dintre cei doi prezentați, cu excepția cazului, că Consistorul ar avea observări față de calificarea celui respective celor prezentați. În biserica noastră practica a fost că sinodul protopopesc mai mult a candidat iar dreptul Consistorului e mai mult decât candidare. Dl Ioan de Preda crede că ar fi bine ca Consistorul să mai cedeze din punctul său de vedere și să lase în dreptul sinodului de a-și putea alege protopopul său². Aceaș părere o reprezintă și preotul Emilian Stoica³.

Protopresbiterul poate să aducă cele mai bune servicii bisericii sale. El este un organ de încredere al episcopului. Deci este în interesul bisericii ca episcopul să aibă influență hotărâtoare când e vorba de alegerea unui nou protopop.

Consistorul eparhial în ședință plenară decide asupra actului de alegere și se presupune că acolo e de față și episcopul. Am arătat, că la caz contrar actul alegerii trebuie înaintat ulterior episcopului. În caz de vacanță a scaunului episcopozan, actul alegerii se va supune spre deciziune episcopului ales la timpul său.

Nimic nu greșim dacă în chestia aceasta nu acceptăm principiul decentralizării, fiindcă lărgindu-se sfera de activitate a protopresbiteratului în alte privințe: prin propaganda religioasă culturală și de caritate publică, episcopul și apoi Consistorul sunt mai întâi responsabili pe per-

¹ Preda: op. citat p. 140.

² Telegraful Român, numărul 67 din 1919.

³ Magyar logi Lexikon. Budapest 1900 pag. 775.

soana celui așezat în fruntea unui protopopiat.

O esențială deosebire de organizare este între cele două biserici, că la sârbi sinodul episcopesc alege pe episcop.

Pe lângă alte puncte de asemănare în cele două biserici putem constata unul și anume, că se validează prea mult interesele locale și astfel nu e pe deplin asigurată subordonarea față de conducerea centrală și observă necesitatea de-a stânjeni prevalența elementului laic.

Congresul bisericesc ținut în Carloviț la 24 Aprilie 1890 a ales o comisiune de 15 membri în scopul de a face o organizație unitară pe seama bisericii sârbești. Între altele s'a pretins, ca numai un cleric să poată fi președinte în adunări bisericești și preoții să fie denumiți din centru. Congresul bisericii sârbești ținut în Carloviț, în 17 Iulie 1897 s'a ocupat de nou cu această chestiune.

Tendența generală a ambelor biserici a fost și este ca să se bucure de o autonomie cât mai largă. (Va urma).

Guvernul cel nou

Ziarele din regat ne aduc știrea despre noul guvern.

Ministru president general Văitoianu. Miniștri: Generali Mihail, Em. Miclescu, Lupescu, Rășcanu, Popescu, Popoviciu.

Miniștri cu portofoliu Mișu, Vaida. Fără portofoliu Goldiș, Pop, Inculeț, Cingureanu, Nistor.

Până la sosirea domnului Mișu dela Paris, Maiestatea Sa Regele a însărcinat pe primul Ministru cu interimatul ministerului de externe, iar până la numirea unui titular la ministeriul de finanțe, interimatul va fi ținut de domnul General Popescu, ministrul industriei și comerțului.

După eșirea din consiliu, domnul general Văitoianu a dat presei următorul comunicat:

«Însărcinat de M. S. Regele cu formarea guvernului, am primit această grea misiune ca o datorie către Țară și Coroană.

Menirea noastră este ca menținând legăturile cele mai strânse cu Aliați, să asigurăm drepturile și demnitatea Statului.

Înăuntrul, acest guvern — străin de luptele politice — va prezida alegerile pentru Constituanta într'un spirit de libertate, de nepărtinire și de ordine, pentru ca rezultatul lor să exprime întregă, liberă și nesilită voința țării».

FOIȘOARA

Statutele

societății tinerilor ortodoxi români din tractul protopresbiteral Făgăraș.

(Urmare).

Esecție să face la repausarea conducătorului, sau în urma morbului greu al acestuia, sau când societatea să întemeiază în intervalul celor trei ani de serviciu al comitetului parohial, când îndată la întemeiere să face denumirea conducătorului. Tot astfel și în caz de morb, sau moarte a conducătorului. Tatăl feciorilor poate fi cantorul bisericeii, — dacă îl alege comitetul.

§. 10. Tinerimea își alege din sânul său: a) un jude care îndeplinește poruncile preotului și la Tatăl feciorilor; b) un pristav; c) un stegariu și un econom. Alegerea acestora să face prin votare secretă cu țiduli din partea membrilor societății, în prima Duminecă a fiecărui an școlar. d) Tot atunci să va alege un casar și e) un controlor — cari toți la un loc formează comitetul societății și pot fi realeși.

Oaspe iubit

Ministru president francez în București, domnul *Saint Aulaire*, a fost Duminecă oaspele orașului nostru. Acest bărbat mare al Franței glorioase este cel mai mare binevoitor al românilor, și unul dintre cei mai mari părtinitori ai cauzei românești.

Înainte de a pleca dela postul său de ministru al Franței în București, a ținut să cunoască mai de aproape toate ținuturile românești, de aceea a călătorit la Budapesta, unde a stat 4 zile și a văzut rolul de apărător al civilizațiunii, care-l împlinește azi în Budapesta soldatul Român. A trecut apoi prin Oradea-mare, prin Cluj, Turda, Cămpeni, Abrud, Alba-Iulia, pretutindenea primit din partea românilor cu cea mai mare dragoste.

La noi la Sibiu a sosit Duminecă la orele 11^{1/2} dimineața, unde a fost așteptat de domni miniștri Boila și Brediceanu, de reprezentanții Miliției ai Consiliului dirigent, ai clerului și al orașului în frunte cu prefectul orașului și cu primariul.

La salutarea ministrului Dr. R. Boila a răspuns cu entuziasm de lucrurile frumoase ce a văzut. Mai mult l-a uimit ținuta soldatului român care a eliberat și pe unguri de sub terorismul bolșevicilor jidani. În rolurile schimbate unguri din asupritori și din țari și mari, au ajuns acuma ei asupriți de ai lor, și românii acuma ajunși la putere, au devenit nu asupritorii ci eliberatorii, scutitorii ungarilor. Români ca popor cu însușiri nobile, au introdus domnia dreptății pentru toți.

Duminecă după amiază a făcut excursie la Săliște în tovărășia ministrului Goga și Lucaciu, și a admirat frumusețea locurilor și ținuta poporului nostru din părțile acestea.

Seara la orele 8 Consiliul dirigent a dat banchet în onoarea iubitului oaspe în sala dela Unicum, la care au luat parte miniștri Goga, Lucaciu, Brediceanu și Dr. Boila, corpul ofițerilor în frunte cu generalul Petala, reprezentanții orașului, intelectualii din Sibiu și reprezentanții presei.

La cuvintele de salutare rostite de ministrul Dr. Vasile Lucaciu și de generalul Petala, oaspele a răspuns în o vorbire plină de avânt. A arătat cum în cursul războiului a venit în atingere cu trupele române mai întâi în Iași. Pe atunci România era subjugată și decimată de cumplite boale, cu toate acestea însă avea speranță în zile mai bune și mai senine. Și această rassă nobilă nu s'a înșelat în speranțele sale.

A doua oară a văzut trupele române în București, unde în tovărășia trupelor franceze defilau înaintea Marelui Rege Ferdinand în ovațiunile nesfârșite ale poporului.

A treia oară a văzut trupele române în Budapesta, unde a dat libertatea unui popor, care o mie de ani a fost asupritorul poporului român. Românii rassă nobilă s'au răsbunat asupra ungarilor cu aceea, că au devenit ocrotitorii, izbăvitorii lor. Aceasta rassă nobilă, neam cu francezii de aceeași rassă romană și ei, împlinește o misiune culturală ca și Franța.

§. 11. Fiecare membru al societății, îndată ce și-a solvit taxa de înscriere și eventual pedeapsa pentru înscrierea ulterioară, are drept a lua parte la toate petrecerile tinerimii și a lua din biblioteca parohială cărți de cetit. Cu un cuvânt să bucură de toate beneficiile ce le dă societatea.

§. 12. Societatea poate forma cor bisericesc și poate aranja pentru membrii săi afară de colindatul obicinuit la Crăciun: a) Petreceri cu joc în loc deschis Dumineca și în sărbători după serviciul divin — când privitorii nu vor avea a solvi nici o taxă de intrare. b) Escursiuni împreunate cu petreceri. Este obligătoare însă excursiunea ce se va numi «maial», care să va face în prima Duminecă după 1 Maiu, în care va fi timp frumos, eventual și în altă Duminecă din luna Maiu. c) Petreceri împreunate cu producțiuni, la cari să va forma o taxă de intrare după împrejurări, pentru asistenții cari nu fac parte din societate. — Venitul curat trece în fondul societății. d) În fiecare Duminecă de iarnă seara la 6 ore să țin șezători literare, la care au drept a lua parte oricare membru. Atunci se va ceti din partea celui mai bun ce-

Ca stâncă puternică în marea cea turburată a valurilor lumești, Franța apără civilizațiunea în apus, România în orient. Stâncă aceasta puternică apără civilizațiunea, nu numai a sa, ci civilizațiunea lumii întregi. Unirea de sentimente a inimilor dintre francezi și români nu este fugară retorică de banchete, ci este realitate.

Seara la 11 ore iubitul oaspe a plecat cu trenul spre Brașov.

Crisa ministerială

În afacerea cu crisa ministerială a intrat pe neașteptate un stadiu. Combinațiunile cu bărbății de stat ai diferitelor partide n'a succes și azi avem un cabinet din militari, cabinet de generali. Maiestatea Sa regele Ferdinand I, a încredințat pe fostul ministru de războiu din cabinetul Brătianu, pe generalul Văitoianu, cu formarea cabinetului.

Precând se credea ca și asigurată combinațiunea cabinetului Manolescu Râmniceanu, pe când erau toate întocmite și ministeriul în stadiul de a face jurământul, vine cabinetul de generali actual.

Amănunte nu avem încă, atâta știm, că sunt 6 generali luați în acest ministeriu.

Predică

rostită la Te Deum-ul ocupării Budapestei de *Iosif Trifa*, preot.

Aceasta rugăciune I. C. s'a adus în semn de mulțămintă Tatălui ceresc pentru ajutorul ce l-a dat armatei noastre luptătoare să poată birui și intra în capitala unui popor îngâmfat și rău care de luni de zile ne tulbura și amenința liniștea nu nu mai a noastră ci și a Europei întregi.

Este vorba de poporul unguresc, este vorba de mărirea și trufia lui care ca un vis astăzi să distramă și apoi este vorba de noi un popor umilit și asuprit până eri pe care astăzi Dumnezeu ne ridică. Noi simțim că Dumnezeu ne-a înălțat și deaceea azi în toate bisericile tuturor Românilor i se aduce mulțămintă lui. Așa am apucat noi Români din strămoși de câte ori Dumnezeu ne ajută să isprăvim ceva în casa lui să ne strângem, lui să-i mulțămim. — Și azi bună socoată ne-a ajutat Dumnezeu să isprăvim, o socoată veche pe carea cu limbă de moarte ne-au lăsat-o părinții și moșii noștri să o isprăvim.

Mare și de mult așteptată este bucuria noastră de astăzi. — Dar nu numai a noastră e bucuria de azi ci ea e a tuturor și a celor cari s'au stâns așteptând o răsplată a suferințelor.

Toți asupriții, toți mucenicii, martirii neamului nostru sunt astăzi aici părtași la bucuria și mulțăminta că Dumnezeu n'a lăsat jertfa lor nerăsplătită.

Dar la un astfel de prilej rar cred că va fi bine să ne oprim puțin în loc să ne dăm

țitor dintre membrii societății foi, poezii, novele, povești cu conținut moral; să vor spune ghicitori și se vor juca jocuri sociale potrivite și cuviincioase. e) Membrii societății pot umbla și în șezătorile satești, unde însă nu vor avea dreptul a întârzia după nouă oare seara.

§. 13. Orice petrecere împreună cu joc nu e permis a să țină în vre-o zi de post.

§. 14. Membrii societății sunt obligați moralicește a rămânea în societate. Pozițiunea de servitor nu dă dreptul nici unuia a eși din societate.

§. 15. Fiecare membru are a se purta cuviincios pe stradă, ziua sau noaptea; a respecta pe semenii săi și a asculta de înainte stătători.

§. 16. Nici unui membru nu-i e permis a înjura sau a grăi vorbe de hulă împotriva lui Dumnezeu, bisericii și lucrurilor sfinte.

(Va urma).

GÂNDURI.

Binele nu-l știm prețui, decât atunci când l-am pierdut.

bine seama despre bucuria noastră și însă-mătatea ei.

Este vorba I. C. că un popor, poporul unguresc, care până eri era tare, puternic, stăpânitor peste o țară largă, bogată și neamuri umile și ascultătoare — azi s'a prăbușit, ș'a perdut puterea și mărirea — pentru totdeauna.

Cine poartă vina căderii lor? Noi Românii, cu toate că bine niciodată nu le-am putut gândi, nu suntem vina căderii lor. Pricina prăbușirii lor o poartă ei singuri. Ei singuri ș'au săpat mereu groapa în care intră azi mărirea lor. Până eri o soarte, un noroc deosebit li ajutase și părea că-i ajută mereu.

Plecați înainte de asta cu peste 1000 de ani din pustele seci și rele ale Asiei tot bine le-au mers. Ajunși aici să așează în o țară bogată. Din popoarele ce află aici fărîmate în diferite seminții fac pe rând muncitori servi umili și ascultători iar ei — veniții — devin stăpâni și stăpânitori aici în pământul altora. Din veac în veac le-a crescut norocu și puterea. Dar în măsură ce le-a crescut puterea o boală aducătoare de moarte a început a se încuibă în ei aceea boală a fost *trufia, îngâmfarea*. Zice Scriptura că izvorul tuturor răutăților este trufia. Așa și trufia lor a fost un izvor de nesfârșite și neiertate răutăți și păcate.

Trufia i-a învățat să *desprețuiască, să batjocorescă* pe alte neamuri cari locuiau împreună cu ei. Cu toate că ei — stăpânitorii — erau cu mult mai puțini ca noi celelalte neamuri și n'aveau nici calități, podoabe sufletești mai alese și bogate ca noi — ba mai sărace — ci urau desprețuiau tot ceace nu era unguresc. Trufia lor îi orbise așa de mult că nu vedeau nimic bun în cealalți oameni ce nu erau de neamul lor.

Trufia îi dusesese la nebunia să strige în gura mare că și apa și aerul îi de al lor. Dar trufia dela desprețuire i-a dus mai departe la alt păcat: la *nedreptate și asuprirea* celorlalte neamuri. În statul de care ziceau ei că-i patrie scumpă și dulce numai pentru ei era dulce. A noastră era nu mai truda sudorile și munca căci toate ostenelele noastre să făceau pentru ei fântână din care numai ei să adăpau.

În trufia lor făcuseră din Pesta un cuib de unde nu venia «grija popoarelor» ci legi barbare făcute fără noi și împotriva noastră. — Părea Pesta cu sutele ei de fabrici parcă a numit făcută să făurească pentru noi lanțuri de robie națională culturală și economică. Ce să mai zic apoi de crezul lor nebun de a ne maghiariza pe noi și apele și pădurile noastre. O rușine, un document de trufie și orbire vor rămănea pe veci în istoria lumii legile unui Aponyi, Tisza cari ca niște călăi ș'apucaseră să ne spargă școala, biserica, legea cu ele și sufletul nostru. Și dintră toate neamurile parcă noi Românii am suferit mai mult. Era o vreme când să părea că toate strigătele noastre sunt zadarnice și ni s'a dat soartea să suferim mereu să purtăm deapănarea pe umerii și sufletul nostru robia cea grea. Și mai ales în vremea războiului cupa suferințelor noastre să umpluse. Toate jertfele noastre dela fronturi ziceau căs ale lor. Tot sângele românesc ce să vărsa din belșug părea că pentru ei înflorește și lor le aduce roadă. Și în vremea ce fii noștri afară la fronturi luptau și muriau aici acasă sute și mii de preoți și alți oameni luminați de ai noștri erau duși în șireaguri nesfârșite de mucenici cătră Pesta și Șoproș.

Dar în trufia lor ei să ridicau nu numai asupra noastră ci și împotriva lui Dumnezeu. Cât de sus îi ridicase Domnul, cu câte bunătăți îi învrednicise, ce cald era cuibul lor! Dar roși de vermele trufiei ci *au uitat pe Dumnezeu și ajutoriul lui*. Trufia îi orbise să nu-l mai cunoască. Cu ce fel de sudalme spurcate amărau pe Dumnezeu. Doară nu era alt neam mai suduitor ca ei. La fronturi spun ostașii că toate neamurile să rugau nu mai ei radeau. Radeau căci perduseră credința. — Și apoi ce vârf la decăderea lor morală ei săriră în apele negre purtătoare de moarte ale bolșevicismului. Bolșevicismul nu-i altceva decât Antihristul bisericii, familii, credinții și tot ceace Hristos ne-a lăsat curat, sfânt și bun. Sărirea lor în apele bolșevicilor însemna batjocorirea Dumnezeirii care îi ajutase și ridicase.

Și atunci Dumnezeu n'a mai putut suferi batjocorirea lor. Din înălțimea și trufia lor de 1000 de ani într'o clipeală îi surpă Dumnezeu. Ca un vis să sparsă mărirea lor căci scris este că «Dumnezeu stă împotriva mândrilor» și îngâmfaților.

Dacă deci azi dorobanțul român ține strajă în străzile Pestei — el este trimis acolo de Dumnezeu ca un strigăt moral unui popor păcătos și decăzut. Dacă azi, țara lor este ruinată și otrăvită de curenți slabe aceasta este o pedeapsă morală care ajunge pe orice neam ce și perde credința, moravurile cele bune și să otrăvește cu trufia și alte răutăți.

Căderea lor să ne fie dară deapururi o pildă, un semn strigător că orice popor cade sau să ridică după cum purtările sale morale sunt bune sau rele. Istoria cu degetul ne arată acest adevăr. Popoare mari s'au îmburdat când s'au perdut moravurile bune și altele umilite dar cu bune purtări s'au ridicat în locul lor. Așa este și acum. Un popor trufaș și păcătos își perde mărirea și puterea și în locul lui ne ridicăm noi un popor smerit și umilit. Azi când noi cei smeriți ne înălțăm să nu uităm ci deapururi să ne aducem aminte că noi ne ridicăm în virtutea credinții moravurilor noastre bătrâne curate și bune. Și iarăși nici odată să nu uităm ci totdeauna să ne aducem aminte că bucuria și ridicarea noastră atunci va fi și va rămănea statornică până când statornică va fi și va rămănea și credința noastră, ținerea noastră la legea, datinile și purtările noastre cele bune.

Fie dar ca ziua de azi — care va rămănea praznic în Calendarul neamului nostru — pe lângă bucurie să ne fie și un idemn cătră viață curată și bună pe carea să o trăim spre întărirea și mărirea cea sănătoasă și statornică a neamului nostru românesc: **Amin.**

Știrile zilei

Banchet în Cluj. La banchetul din Cluj dat în onoarea ministrului francez Saint Aulaire, a vorbit în limba franceză rectorul universității din Cluj Dr. Sextil Pușcariu. La banchet a luat parte floarea intelectualilor noștri din Cluj.

Examene. În seminariul nostru arhidiecezan cu ziua de eri s'au început examenele de corigență și cele supletorii în ambele secțiuni. În cursul săptămânei se vor face înscrierile, ca apoi să se poată începe în săptămâna viitoare regulat lecțiile.

Examene. La liceul ortodox român din Brașov examenele de maturitate se vor ținea Vineri și Sâmbătă în 10 și 11 Octombrie, a. c. st. nou.

Din partea consiliului dirigent este emis ca reprezentant al înaltului guvern directorul regional de studii din districtul Sibiu domnul Andreiu Bârșeanu.

Convocare. Invățătorii din județul Sibiu sunt poțitiți a se întruni Vineri în 3 Octombrie la 9 ore în Sibiu, în edificiul școalei de stat, strada Urezului, pentru a consulta și a lua hotărâri în unele cauze urgente și de actualitate.

Comisar guvernial. După cum cetim în ziare: Primarul orașului Timișoara, inginerul diplomat Stan Vidrighin este numit prin prefectul comitatului Dr. Aurel Cosma de comisar guvernial pentru regularea ritului Bega (Canal) în locul directorului tehnic de până acuma Pancratie Szily, care a fost suspendat.

Urez în România. Corabia «Argonne» a sosit în România încărcată cu urez în mărime de 6800 tone. În scurt timp se va face desfacerea.

Aviz. Se aduce la cunoștința dlor *patroni*, cari au la învățătură *elevi-meseriași* (ucenici), obligați a cercetă cursurile școlare, instituite pe seama acestora, că *înscrierile la școala de stat a elevilor-meseriași din Sibiu*, pentru an. școlar 1919/20, se vor face *din 1—9 Octombrie n. a. c.* în casele «*Muzeului Asociațiunii*», str. Șaguna Nr. 6 (întrarea din parcul Goldiș), în zilele de lucru dela 3—5 ore d. a. *Prelegerile* se vor începe în 10 Octombrie în str. Urezului Nr. 13.

La înscriere elevii-meseriași au să se prezinte însoțiți de patronul sau patroana lor, aducând cu sine *atestatul* clasei ce a urmat în an. tr. școlar, *atestat de botez și de revaccinare*. Sibiu în 28 Septembrie 1919. *Direcțiunea școalei de stat a elevilor-meseriași din Sibiu.*

Școlara. La școalele noastre centrale din Brașov, liceu, școală inferioară reală și școală comercială superioară, înscrierile s'au început Luni în 16/29 Septembrie a. c.

Alegeri congresuale. În cercul Bistrița-Solnoc este ales deputat din cler la congresul electoral parohul din Baba, Dr. George Ciupe.

La scrutiniul mirenesc din cercul Sibiu, care s'a ținut aici în Sibiu Duminecă în 15 Septembrie a. c. au fost declarați aleși deputați congresuali mireni, la congresul ordinar ministrul Octavian Goga, iar la cel ad hoc electoral, directorul dela liceul de stat din Sibiu, Dr. Ioan Bunea.

Supraarbitrările. Persoanele aparținătoare soldaților de rând, cari sunt îndrumate la supra-arbitrare, sunt poțite a se presenta la despărțământul militar al Magistratului (Strada Măcelarilor Nr. 4 ușa 5) cel mult până la 5 Oct. a. c. *Magistratul.*

Sărbători școlare. Consiliul Dirigent a emis ordinațiuni pentru școalele de stat, în cari s'a normat sărbătorile naționale obligate pentru toate școalele.

Asemenea sărbători naționale sunt: Ziua de 24 Ianuarie unirea principatelor, ziua nașterii regelui 7 Aprilie, ziua numelui reginei 24 Aprilie, Ziua încoronării 10 Maiu, ziua unirei Ardealului și a părților din Banat cu vechiul regat România 1 Decembrie. Ziua încoronării care se indică mai târziu.

Anunț. Se aduce la cunoștință publică, că înscrierile la azilele de copii susținute de stat din Sibiu se vor face în zilele 2—5 Octombrie st. n. dela oarele 8—12 și anume: pentru azilul din cetate Strada Urezului Nr. 6 în cancelaria direcțiunei școalei primare de stat Strada Urezului Nr. 13; iar pentru cel de pe livada Conrad în cancelaria școalei primare din Strada Kestner Nr. 6.

Sunt poțitiți p. t. părinți și tutori cari doresc a-și înscrie copii la azilele noastre a se grăbi, spre a se vedea dacă sunt elevi de ajuns înscriși, ca să se poată deschide azilele.

Direcțiunea.

Salarizarea profesorilor dela școalele evang. luterane (săsești) din Brașov. Susținătorii școalelor evang. luterane săsești din Brașov, biserica evang. luterană, a normat salariile corpului didactic din mijloacele proprii dând eclatante dovezi despre aprețierea, ce o dă dascălilor, în mâna căroră zace viitorul popoului. Eată dărnicia bisericii care nu cere totul dela stat.

Salariile se solvesc cu începere din 1 Iulie 1919.

Salarele pentru un profesor 16,000 cor., 5 cuincuenale a 500 cor. Aduș de familie 6000 cor., pentru fiecare copil 2500 cor.

Pentru profesorii dela școale civile salar 14500 cor., 5 cuincuenale de câte 400 cor. Adușe de familie 5000 cor. și după fiecare copil 2500 cor.

Profesorii dela școalele elementare. Salar 13,000 cor., 5 cuincuenale de câte 300 cor. Aduș de familie 4000 cor. și după fiecare copil 2500 cor.

La asilul de copii. Salar 11,000 cor., 5 cuincuenale de câte 300 cor.

Pentru director: Paușal de director 2500 cor. și cvartir în natură. Pentru directorul dela școalele elementare: Remunerațiune de director 1500 cor. și cvartir în natură.

Congresul meseriașilor

— Comunicat oficios —

Comisiunea aleasă în ședința delegaților societăților de meseriași, ținută în Sibiu la 14 Septembrie a. c. și-a început lucrările de pregătire și organizare a congresului proiectat. Pentru a putea pune organizației meseriașilor din întreagă România mare o temelie puternică și cu adevărat națională, comisiunea a făcut toate demersurile pentru câștigarea datelor de lipsă, atât din fostul regat, cât și din Bucovina și Basarabia. Comisiunea lucrează cu tot zelul ca chestiunile admise pentru congres să fie cât mai temeinic pregătite, și în special se nizuiește ca înfrățirea sfântă și dreaptă cu frații din întreagă România mare să se înfăptuiască cât mai curând.

Sibiu, 27 Septembrie 1919.

Biroul executiv.

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională gr. ort. română din Ruja protopresbiteratul Agnita, să publice concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salar prin repartitie dela popor 540 cor. 40 fil.
2. Dare după cele 5%. 59 cor. 60 fil.
3. Ajutor dela stat 540 cor. la Nr. Ministerial 186, 646 Minist. Cultelor.
4. 5 (cinci) stângini lemne de foc, socotite de stat în 60 cor., pe cari învățătorul are să și-le facă în pădurea comunală și să și-le aducă acasă pe speșele sale.
5. Cuartir în natură și grădină de un sfert de jugăr.

Leafa se solvește anticipativ lunar.

Față de această leafă, învățătorul e dator a servi întru toate cerințele prescrise de legile noastre bisericesti, a ținea școală cu adulții și a cânta cu elevii în biserică, în Dumineci și serători la Sfta Liturghie.

Doritorii de a ocupa acest post să și aștearnă rugărilor ajustate cu documentele cerute de lege oficiului protopresbiteral în Agnita până la termenul sus indicat, și să se prezinte în vre-o

Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul și a și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Agnita, în 8 Sept. (26 Aug.) 1919.

În înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean,
protopop.

Nr. 235/919

(285) 1-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Nădaștia, din protopopiatul Geoagiuului se publică a treia oară concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru dotațiunea dela stat.

Cererile de concurs provăzute cu documentele prescrise se vor înainta în termenul deschis la subsemnatul oficiu protopopesc, iar candidații — cu prealabila învoiere a subsemnatului — se vor prezenta în comună la biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Geoagiu, 6 Septembrie 1919.

Oficiul protopresbiteral al tractului Geoagiu în conțelegere cu oficiul parohial concernent.

Ioan Popovici,
protopop.

Nr. 389/1919.

(283) 1-3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători la școlile primare conf. ortodoxe române din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima apariție în «Telegraful Român.»

1. **Gusu**, salar dela biserică 600 coroane și restul dela stat, cvartir în edificiul școlar și relut de grădină 20 cor.

2. **Ludoș**, cu salar de 600 cor. dela biserică restul dela stat, relut de cvartir 50 cor. și de grădină 20 cor.

Învățătorii aleși, pe lângă îndatoririle prescrise de normele în vigoare, sânt datori să instrueze și în școala de repetiție, și să conducă copiii la biserică Dumineca și la sârbători. Cântăreții vor fi preferiți.

Reflectanții să și înainteze cererile instruite în regulă în termenul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și să se prezenteze la biserică spre a face cunoștință și cu poporul.

Mercurea, 25 August 1919.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român.

Avr. S. Păcurariu
protopop.

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia gr.-or. de clasa III-a. (a treia) Heghie, protopresbiteratul Treiscaunelor, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele sânt cele fasonate în coala B. și congrua.

Din emolumentele de sub epitrafir a treia parte îi compete cantorului.

Cererile de concurs instruite conform regulamentelor în vigoare să se adreseze oficiului protopresbiteral în Intorsura Buzelui, județul Treiscaune.

Concurenții cu prealabila încuviințare a administratorului protopresbiteral să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a cânta, predica eventual a celebra.

Intorsura Buzelui, 5 Septembrie (23 August) 1919.

Oficiul protopresbiteral ortodox al Treiscaunelor în conțelegere cu comitetul parohial.

George Neagovicin Negoescu
admin. protopresbiteral.

Nr. 247/1019.

(255) 2-3

Concurs

Pentru ocuparea a două posturi de învățători la școala noastră confesională din Mag, protopresbiteratul Săliștei, se publică în conf. cu ord. cons. Nr. 5814/1919 Școl. concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreună cu aceste posturi se susțin cele vechi, și anume:

1. Dela biserică la postul I 480 cor., la postul II 100 cor. anual și întregire dela stat, conform legii.
2. Relut de grădină 20 cor. pentru fiecare post.
3. Cuartir în natură eventual bani de cuartir conform legii.

Învățătorii aleși vor fi obligați a instrui școala de toate zilele și de repetiție economice și a conduce elevii în Dumineci și sârbători la biserică și a cânta cu ei Sf. Liturgie.

Concurenții își vor înainta rugărilor subsemnatului oficiu în termenul fixat și se vor prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul.

În conțelegere cu comitetul parohial din Mag.

Săliște, la 30 August 1919.

Oficiul protopresbiteral al Săliștei.

Dr. Dumitru Roreia
cond. oficiului protopopesc.

Ad. Nr. 265/1919.

(257) 2-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala conf. ort. rom. din Cacova Ierii, protopopiatul Lupșa, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în «Tel. Rom.»

Emolumentele sânt:

Pe lângă salarul dela stat, de care a beneficiat și fostul învățător.

1. Salar de la biserică 600 cor.
2. Cuartir în edificiul școlii: 2 odăi, cămară și edific. laterale.
3. 1/4 jugăr grădină; nu e eschisă posibilitatea și mai mult.
4. La caz că noul învățător ar posedea muzică pentru a forma cor cu tinerimea, va primi un anumit quant de lemne și până la 300 cor. în bani. Învățătorul va conduce elevii de școală în Dumineci și sârbători la biserică și va cânta.

Cererile se vor trimite oficiului protopopesc din Ofenbaia, ear concurenții să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în comună.

Cacova-Ierii, la 1 August 1919.

Ioan Boca
notarul comit. parohial.

Andrei Straja
paroh preș.

Am văzut:

Vasile Gan
protopresbiter.

Curs liber pentru Constructori

Pentru ca măestrii zidari și dulgheri (bârdași) să poată obține titlul de Constructori (Păleri) supunându-se la un examen cerut de lege în aceasta privință, se va deschide un curs special de două luni dela 1 Oct. a. c. conform deciziunii luate de Reuniunea Tehnicilor români la congresul din Sibiu, dacă se vor înscrie pentru acest scop cel puțin 10 ascultători, cari vor plăti taxa lunară de câte 100 coroane și se vor îngrijii de întreținerea proprie pentru acest timp în Sibiu.

Înscrierea se face la Dl. Arhitect I. Pamfilie la Consistoriul arhidiecezan ort. rom. până la 1 Oct. 1919 ear după acest termen nu se mai primesc înscrieri.

Sibiu, 16 Sept. 1919.

(296) 3-3

Institutul Societății Ortodoxe

Institutul de fete al Societății «Ortodoxe Naționale a Femeilor Române» din Iași unul din cele mai vechi și mai renumite din Țară, cuprinzând: cursul primar, cursul liceal, după programa statului; cursul umanitar, cu programă specială, pentru elevele care nu trec la examen de stat — face cunoscut că redeschide cursurile, viitorului an școlar, în ziua de 20 Septembrie a. c.

Institutul e pus sub supravegherea unui comitet, compus din următoarele persoane:

Președinte de onoare: I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Președintă activă Principesa Olga M. Sturza.

Membre: d-nele Maria Climescu, Maria Crupenschi, Aneta Cosmovici, Sanda Filitti, Cecilia Liciu, Maria Livescu, Elena Leca, Meleghe, Alexandrina Nicolau, Alexandrina Praja, Aspazia Rășcanu, Ana Racoviță, Sofia Sculy, Eliza Văleanu.

Membri d-nii: Inginer Botez, profesor A. C. Cuza, Constantin Climescu, Neculai Crupenschi, Constantin Marinescu, Părintele I. Tincoș și profesor I. Ursu.

Rezultatele deplin mulțumitoare ale fiecărui sfârșit de an recomandă de la sine buna îngrijire, educațiunea aleasă și instrucțiunea solidă, ce dobândesc elevele în acest institut.

Nr. (304) 2-2

Direcțiunea.

Nr. 298/protop. 1919.

(280) 2-3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători la școlile confesionale din comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Tel. Rom.»

1. **Moșna**, cu salar de 408 cor. dela comuna bisericească, restul întregire dela stat. Cvartir în edificiul școlii și grădină în natură.

2. **Chesler**, cu salar dela comuna bisericească (repartiție) 400 cor; și dela Prea Ven. Consistoriu arhid. 200 cor; restul întregire dela stat cvartir în natură și relut de grădină 20 cor.

3. **Hașag**, cu salar de 600 cor. dela bisericile ambelor confesiuni, restul întregire dela stat cvartir în edificiul școlii și grădină în natură eventual relut de grădină 20 cor.

4. **Hoghilag**, cu salar de 400 cor. dela comuna bisericească și 200 cor. dela Prea Ven. Consistoriu arhid; restul întregire dela stat, cvartir în edificiul școlii și grădină în natură.

În comene Chesler și Hoghilag învățătorul este îndatorat a îndeplini și serviciul de cantor.

Învățătorii aleși pe lângă îndatoririle prescrise de normele în vigoare, sânt datori să instrueze și în școala de repetiție, iar în Dumineci și sârbători să conducă copiii la biserică și să cânte cu ei la sf. liturgie.

Concurenții au să și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică, spre a și arăta dexteritatea în cântări.

Mediaș, la 25 August v. 1919.

Oficiul protopresbiteral, gr. or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Romul Mireea,
protopop.